

Конкуренція в бізнес-середовищі

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	Усі спеціальності	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Назва програми		Кафедра	Загальної економічної теорії
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

Викладач

Дяченко Тетяна Анатоліївна, Tetiana.Diachenko@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри загальної економічної теорії НТУ «ХПІ». Досвід роботи - 18 років. Автор більш 80 наукових і навчально-методичних робіт. Провідний лектор з дисциплін: «Економічна теорія», «Мікроекономіка».

Загальна інформація про курс

Анотація	Курс спрямовано на формування у студентів сучасного економічного мислення, системного підходу в дослідженні й діагностиці бізнес-середовища, спеціальних знань в теорії конкуренції, сучасних тенденцій її розвитку, розуміння конкурентних ситуацій в галузі й на ринку, набуття практичних навичок конкурентного управління, розроблення та реалізації конкурентних стратегій підприємства в умовах зростаючої конкуренції на національних і глобальних ринках.
Цілі курсу	<ul style="list-style-type: none"> – формування системи теоретичних знань щодо сутності, видів, функцій конкуренції, її державного регулювання; – формування системи базових знань у сфері бізнесу, набуття навичок всебічного аналізу бізнес-середовища; – опанування інструментарію комплексної оцінки конкуренції і конкурентного аналізу; – оволодіння методикою, практичними методами та прийомами конкурентного управління підприємством; – формування здатності до розроблення та реалізації конкурентної стратегії підприємства; – набуття умінь із визначення актуальних змін, викликів і тенденцій в бізнес-середовищі і навичок відповідної адаптації конкурентної стратегії.

Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.						
Семестр	6						
Обсяг (кредити) / Тип курсу	3 / Вибірковий	Лекції (години)	32	Практичні заняття (години)	16	Самостійна робота (години)	42
Програмні компетентності	1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3 Знання та розуміння предметної області професійної діяльності						

Результати навчання	Методи викладання та навчання	Форми оцінювання (поточне оцінювання CAS, підсумкове оцінювання FAS)
1 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. 2 Розуміти економічні процеси в бізнес середовищі, обґрунтовувати доцільність вибору видів та напрямків ведення бізнесу	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, наукові повідомлення, виступи з рефератами, рішення практичних завдань і вправ, індивідуальна та командна робота	Письмові індивідуальні завдання (реферат) (CAS), оцінювання знань на практичних заняттях (CAS), презентації в невеликих групах (CAS), тести (CAS), залік (FAS).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	75-81	C		
	64-74	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX		
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

100% підсумкове оцінювання у вигляді заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).
40% залік (виконання тесту)
60% поточне оцінювання:

- 25% оцінювання завдань на практичних заняттях;
- 25% письмові індивідуальні завдання.
- 10% тестування.

Політика курсу	Студенти зобов'язані відвідувати заняття згідно розкладу та дотримуватися етики поведінки. У разі відсутності студентам необхідно буде виконати всі завдання, щоб компенсувати пропущені заняття. Участь у практичних заняттях вимагає попередньої підготовки та завчасного опрацювання всіх необхідних матеріалів для продуктивних дискусій під час заняття. Письмові завдання повинні бути подані до встановлених строків.
-----------------------	--

Структура та зміст курсу

Лекція 1-2	Бізнес-середовище	Практичне заняття 1	Бізнес-середовище	С а м о с т і н а р о б о т а	Класифікація факторів бізнес-середовища підприємства та їх діагностика.
Лекція 3-4	Конкуренція: еволюція економічних концепцій та сучасні тенденції розвитку	Практичне заняття 2	Конкуренція: еволюція економічних концепцій та сучасні тенденції розвитку		Порівняльний аналіз теоретичних підходів до економічної сутності конкуренції та суб'єктів конкурентних відносин.
Лекція 5-6	Конкурентні переваги в бізнесі	Практичне заняття 3	Конкурентні переваги в бізнесі		Аналіз джерел конкурентних переваг.
Лекція 7-8	Оцінка конкуренції і конкурентний аналіз	Практичне заняття 4	Оцінка конкуренції і конкурентний аналіз		Робота в невеликих групах: визначення основних суб'єктів конкуренції підприємства, здійснення конкурентного аналізу.
Лекція 9-10	Державне регулювання конкуренції	Практичне заняття 5	Державне регулювання конкуренції		Порівняльний аналіз антимонопольного законодавства в країнах світу.
Лекція 11-12	Конкурентне управління фірмою	Практичне заняття 6	Конкурентне управління фірмою		Виконання кейсу: розроблення схеми конкурентного управління вітчизняного підприємства.
Лекція 13-14	Формування конкурентної стратегії фірми	Практичне заняття 7	Формування конкурентної стратегії фірми		Розробка конкурентної стратегії підприємства на конкретному прикладі.
Лекція 15-16	Глобальна конкуренція і транснаціональні корпорації	Практичне заняття 8	Глобальна конкуренція і транснаціональні корпорації		Пошуково-аналітична робота: ТНК – основні гравці на ринках з глобальною конкуренцією.

Література

1. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. - К.: Таксон, 2004. - 704 с.
2. Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво: моногр. - Київ: Знання України, 2015. - 463 с.
3. Городняк І.В. Конкуренція і моделі ринків: навч. Посібник. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. - 255с.
4. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Київ: Наш формат, 2020. 424 с.
5. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: монографія / [Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. В. Назарова та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Іванова Ю. Б., д-ра екон. наук, професора Тищенка О. М. – Х.:ВД «ІНЖЕК», 2006. – 384 с.
6. Управління у сфері економічної конкуренції: навчальний посібник у 2 томах. Том 1 / В.Д. Лагутін, А.Г. Головка та ін.; за ред. А.Г. Герасименко. - К.: нац. Торг.-екон. Ун-т, 2015. – 480 с.
7. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 – Економіка / Е. І. Цибульська ; Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 320 с.

1. Дяченко Т. А. Теоретико-методичні засади оцінки конкурентного середовища та конкурентної позиції підприємства на ринку / Т. А. Дяченко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – Суми : ТОВ «ВТД «Університетська книга», 2012. – № 4. – С. 203-208.
2. Ковальчук С. В. Інноваційні підходи до маркетингового оцінювання конкурентного потенціалу підприємства / С. В. Ковальчук // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2013. – № 12(1). – С. 75–81.
3. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк – Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. - 340 с.
4. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник/ Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко, Т. М. Чечетова, Терашвілі. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 320 с.
5. Управління діяльністю підприємства у конкурентному середовищі: монографія / [Л. В. Соколова, Г. М. Верясова, О. В. Манакова та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Соколової. – Х. : ТОВ «Компанія СМІТ», 2010. – 190 с.
6. Филюк Г. М. Оцінка конкурентного підприємницького середовища в Україні: методологічні аспекти [Електронний ресурс] / Г. М. Филюк // Вісник національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Економіка. – 2011. – №124-125. – С. 19–21. – Режим доступу до журн. : papers.univ.kiev.ua/ekonomika/10852.pdf.
7. Юхименко В. Еволюція концепцій конкуренції: від класичного капіталізму до іноваційно-інформаційної економіки / В. Юхименко // Вісник КНЕТУ. – 2010. – № 2. – С. 17-26.

Норми академічної етики

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі курсу «Конкуренція в бізнес-середовищі».